Iyyasuusi fi Haadha isaa waaqeffachuun Sirriidhaa???-Kutaa 1

Description

Soba Shirkii-Kutaa 2ffaa
Shirkiin soba akka taâ€™e kutaa 1ffaa keessatti ilaaluf yaalle jirra. Dhugumatti, Rabbii oltaâ€™aan alatti wanta biraa gabbaruun (waaqefachuun) soba soba hunda caaludha. Dhagaa ykn muka kadhaa namaa hin dhageenye kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Nama duâ€™e kan kadhaa namaa hin dhageenye fi rakkoo namaa hin beekne kadhachuu fi waaqeffachuun maal jedhamaa? Nama fagoo namarraa jiru kan nama hin dhageenyee fi haala nama hin beekne kadhachuu fi waaqefachuun maal jedhamaa? Rabbii oltaâ€™aa kadhaa namaa dhagayuu, haala namaa beekuu fi argu dhiisanii uumama (makhluuqa) nama biraa dhiisitii ofuuyyu hin fayyanne kadhachuu fi waaqeffachuu irraa buâ€™aan argatan maalidhaa?

Mata-duree â€œsoba shirkii-kutaa 2ffaaâ€• jedhu jalatti Iyyasuusi fi haadha isaa waaqeffachuun soba (baaxila) akka taâ€™e ragaa qabatamaan ni mirkaneessina. Haa jalqabnu. Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿مَّا ٱلْمَسِيحُ ٱبْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِن قَبْلِهِ ٱلرُّسُلُ
وَأُمُّهُۥ صِدِّيقَةٌ ۖ كَانَا يَأْكُلَانِ ٱلطَّعَامَ ۗ ٱنظُرْ كَيْفَ نُبَيِّنُ لَهُمُ
ٱلْـَٔايَـٰتِ ثُمَّ ٱنظُرْ أَنَّىٰ يُؤْفَكُونَ ﴿٧٥﴾ قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِن دُونِ ٱللَّهِ مَا لَا
يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا ۚ وَٱللَّهُ هُوَ ٱلسَّمِيعُ ٱلْعَلِيمُ ﴿٧٦﴾

â€œ**Masiih ilmi Mariyam ergamaa malee waan biraati miti. Isa dura ergamtoonni darbanii jiru. Haati isaa siddiiqah dha. Isaan lamaan nyaata nyaataa turan. Mee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu. Ergasii akkamitti akka garagalfaman ilaali. Jedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeenye gabbartuu (waaqeffattuu)? Rabbiin Isumatu Dhagayaa, Beekaadha**.â€• Suuratu Al-Maaâ€™idah 5:75-76

Keeyyanni (aayan) tuni Iyyasuus fi haati isaa Mariyam Gooftaa waaqeffatamu akka hin taane ragaalee afur of keessatti qabattee jirti:

1ffaa-Masiih (Iyyasuus) ilma namaati. Aayah keessatti â€œ**ilmi Mariyam**â€• jechuun mirkaneessa. Akkuma haawwan biroo ilma isaanii dahan Mariyamis Iyyasuusin deesse. Kuni amala ilma namaati. Amala Khaaliqa (Uumaa) ilma namaati miti. Kana jechuun dhalachuun amala Rabbiiti miti. Rabbiin

subhaanahu wa taâ€™aalaa ni jedha:

﴿قُلْ هُوَ ٱللَّهُ أَحَدٌ ١ ٱللَّهُ ٱلصَّمَدُ ٢ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ٣ وَلَمْ يَكُن لَّهُۥ كُفُوًا أَحَدٌۢ ٤﴾

â€œJedhi â€œ**Inni Allaah dha**, **Tokkicha**. **Rabbii Of dandaâ€™aa hirkoo waa hundaati**. **Hin dhalle hin dhalannes. Qixxaatan (fakkaatan) tokkollee Isaaf hin jiru.â€• Suuratu Al-Ikhlaas 112:1-4**

Rabbiin subhaanahu wa taâ€™aalaa hin dhalle, hin dhalannes. Haadhas, ilmas hin qabu. Akka Kiristaanonni jedhan Gooftaan kan dhalatu osoo taâ€™ee silaa kan isa uumu barbaachisa. Wanti uumamu immoo Gooftaa wanta hundaa uumuu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Mee ilaali, Iyyasuus (aleyh salaam) samii fi dachiin erga uumamanii booda baroota dheeraa turee dhalate. Kanaafu, wanti boodarra argamee wanta isa dura jiru argamsiisuu ni dandaâ€™a jennee yaadu dandeenyaa?

2ffaa-Masiih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaa Rabbii malee waan biraati miti. Kana jechuun daangaan isaa olâ€™aanan ergamaa Rabbii taâ€™uudha. Ergamaa ol darbee Gooftaa waaqefatamu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Kiristaanonni raajiin harka Iyyasuus irratti waan mulâ€™ateef inni gooftaadha jedhu. Fakkeenyaaf, â€œIyyasuus duâ€™aa waan kaasef inni gooftaadha.â€• Jedhu. Aayan tuni â€œ**Masiih (Iyyasuus) akkuma ergamtoota darbanii ergamaadha**â€• jechuun isaan irratti deebii deebisti.

Akkuma ergamtoota darbaniif dhugummaa isaanii mirkaneessuuf raajiin (muâ€™jizan) kenname, Iyyasuusifis raajiin kennamee jira. Raajiiwwan kunniin amalaan gargar haa taâ€™anii malee wanti isaan tokko godhatu jira. Innis, raajiin wanta aadaa irraa adda taâ€™e kan Rabbiin harka ergamtootaa Isaa irratti mulâ€™isuudha. Ergamtoonni mataa isaaniitiin raajii kana hojjachuu hin dandaâ€™an. Kanaafu, Iyyasuus akkamitti raajii kanaan gooftaa taâ€™uu dandaâ€™aa? Iyyasuus hayyama Rabbiitiin nama duâ€™e yoo kaase, Muusaanis hayyama Rabbiitiin ulee gara bofaatti jijjiree jira. Kamtu irra guddaadhaa? Nama duâ€™ee kaasu moo ulee gogdu duraanu lubbuu hin qabne gara lubbu-qabeessatti jijjiruudhaa? Dhugumatti, ulee lubbuu hin qabne gara bofaatti jijjiruutu irra guddaadha. Kanaafu, akka oduu kiristaanotatti Iyyasuus nama duâ€™e kaasun gooftaa yoo taâ€™e, Muusaanis gooftaa taâ€™uu qabaa jechuudha.

Haala kanaan Iyyasuus akkuma ergamtoota darbanii Ergamaa Rabbiiti malee gooftaa waaqefatamu miti jechuun mirkaneessu dandeenya.

Haati isaas daangaan ishii olâ€™aanan siddiiqah taâ€™uudha. â€œ**Haati isaa siddiiqah dha.â€• Siddiiqah** jechuun amantii fi dubbii keessatti garmalee dhugaa tan taatee fi nama dhugaa taâ€™e tan dhugoomsituudha.[1] Amaariffaan, â€• á‰ áŒ£áˆ• áŠ¥á‹•áŠ•á‰°áŠ› â€• jechuun hiikan. Mariyam qalbiidhaan shakkii tokko malee Rabbitti, jechoota fi kitaabban Isaatti dhugaan amante, dubbii fi hojii ishii keessattis dhugaa turte. Kanaafu, ishiin siddiiqah (dubartii garmalee dhugaa taatedha.) Nabiyyootatti aanee sadarkaan guddaan sadarkaa siddiiqati. Haalli ishii erga akkana taâ€™ee sadarkaa

kanarra dabartee gooftaa waaqeffatamu hin taatu jechuudha.

3ffaa-Iyyasuus fi haati isaa Mariyam akkuma ilmaan namaa biroo wanta qaamni isaanii ittiin dhaabbatutti hajamu. â€œ**Isaan lamaan nyaata nyaataa turan.**â€• Haalli isaa kan akkana taâ€™e, gonkumaa gooftaa waaqeffatamu taâ€™uu hin dandaâ€™u. Sababni isaas, soorata isa dhaabu fi jabeessutti kan hajamu ragaa ifaa dadhabbinna isaa agarsiisuudha. Dadhabaan immoo Gooftaa taâ€™uu hin dandaâ€™u.[2]

4ffaa-Kan nyaata nyaatu wanta namarraa bahutu isarraa baha. Wanti kunis xurii akka fincaani fi sagaraa isarraa bahuudha. Namni yommuu xurii kana baasu ofii fi namoota biroo irraa ni saalfata. Inumaa, ifaan ifatt dubbachuu irraa ni saalfata. Kanaafu, xurii fokkuu kana kan baasu akkamitti Gooftaa amaloota guutuu qabuu fi hirâ€™inna hundarraa qulqullaaâ€™e taâ€™uu dandaâ€™aa?

Wanta isaan jedhan irraa Rabbiin qulqullaaâ€™e oltaâ€™e!

â€œMee ilaali akkamitti akka aayaata isaaniif ibsinu.â€• Kana jechuun ragaalee fi mallattoolee ifaa Iyyasuusi fi haati isaa Gooftaa waaqefatamu akka hin taane agarsiisan akkamitti akka isaaniif ibsinu mee ilaali. Sababni isaas, isaan lamaanu nyaata nyaataa turan. Ammas, Iyyasuus akkuma ergamtoota darbanii Ergamaadha. Kanaafu, Gooftaa irraa ergamaa taâ€™ee osoo jiruu gooftaa taâ€™uu hin dandaâ€™u.[3] Iyyasuus Gooftaatu isa erge. Ergamaan ergamama taâ€™aa malee Gooftaa isa erge taâ€™uu hin dandaâ€™u.

â€œErgasii akkamitti akka garagalfaman ilaali.â€• Kana jechuun haqni erga isaaniif ifa taâ€™ee booda akkamitti akka irraa garagalan ilaali.

Kuni tawhiida mirkaneessufi. Kana jechuun Gooftummaa fi ibaadaa keessatti Rabbiin tokkichoomsu fi wanta kiristaanonni kunniin irra jiran soba akka taâ€™e mirkaneessufi.[4]

â€œ**Jedhi, â€œSila Rabbii gaditti wanta isin miidhuu fi fayyaduu hin dandeenye gabbartuu (waaqefattuu)?â€•**

Kuni ibsaa fi ragaa dabalataati. Yaa Kiristaanota! Iyyasuus garaa haadha isaa keessatti miciree akka ture ni mirkaneessitu. Eenyullee miidhuu fi fayyadu hin dandaâ€™u. Haalota keessaa haala tokko keessatti Iyyasuus kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi hin miine kan ture taâ€™uu erga mirkaneessitanii akkamitti gooftaa godhachuun waaqefattuu? â€œ**Rabbiin Isumatu Dhagayaa, Beekaadha**.â€• Kana jechuun Rabbiin immoo yeroo hundaa dhagayaa, beekaadha, fayyadu fi miidhu irratti dandeetti qaba. Amalli Isaa akkana kan taâ€™e Inni dhugaadhaan Gooftaa gabbaramuudha.[5]

Iyyasuus (aleyh salaam) dhalachuun dura kan hin dhageenye, hin argine, hin beekne, hin fayyanne fi kan hin miine taâ€™uu mirkaneessinii jiru. Ammas, erga gara samii ol fuudhamee booda kadhaa fi faarfannaa namootaa hin dhagayuu, hin beeku, nama isa kadhatu fi faarsu hin fayyadu. Nama isa kadhachuu fi faarsu dhiises hin miidhu. Kanaafu, akkamitti â€œIyyasuus gooftaadhaâ€• jechuun waaqefatu (kadhatu, faarsuu)? Rabbii kadhaa isaanii dhagayuu fi haala isaanii hunda beeku dhiisanii akkamitti kadhaa isaanii kan hin dhageenye fi haala isaanii hin beekne kadhatu (waaqeffatuu)?

Kitaabban wabii:
[1] Tafsiiru Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maaâ€™idah 2/218, Ibn Useymiin
[2] Tafsiiru Xabarii-8/582-583
[3] Tafsiiru Qurâ€™aanil Kariim-Suuratu Al-Maaâ€™idah 2/219, Ibn Useymiin
[4] Madda olii [5] Tafsiir Qurxubii-8/102

Date Created
June 18, 2020
Author
admin